

Elna Munchs tale om kvindelige præster

Taler

Elna Elisabeth Munch
Medlem af Folketinget for Det
Radikale Venstre

Dato

24. april 1919

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Omstændigheder

Opr. trykt i *Rigsdagstidende 1918-1919 Forhandlingerne (Folketinget)*, s. 4929-4933.

Dette Lovforslag har vundet Tilslutning fra hele Udvalget undtagen paa et enkelt Punkt, nemlig med Hensyn til Kvinders Adgang til Præsteembeder. Der har været ført en indgaaende Forhandling om dette Spørgsmaal, og blandt de Betæneligheder, man har rejst fra konservativ Side, var den, at en Menighed kunde faa paatvunget en kvindelig Præst mod sit Ønske i de Tilfælde, hvor Præster kan ansættes, uden at der foreligger Indstilling fra Menighedsraadet. Saavel fra Venstres som fra de Radikales og Socialdemokraternes Side, har man ønsket at fjerne disse Betæneligheder ved at rejse Spørgsmaalet om en mulig Ændring i Loven om Menighedsraadene, gaaende ud paa, at saadanne Præsteembeder, som hidtil har kunnet besættes uden Menighedsraadets Indstilling, for Fremtiden ikke skulde indtage denne Undtagelsesstilling. Udvalget har i den Anledning forhandlet med Kirkeministeren, som har erklæret sig rede til at stille Forslag i saa Henseende; og for at lette og fremme Sagen har det Udvalg, der har beskæftiget sig med nærværende Lovforslag, henvendt sig til det Udvalg, der i Landstinget var nedsat om et Lovforslag angaaende en Ændring af Menighedsraadsloven. Der har i Landstingsudvalget imidlertid ikke været Enighed om at medtage en saadan Ændring i det omtalte Lovforslag, og Kirkeministeren har da ikke ønsket at stille noget saadant Ændringsforslag til det Lovforslag, der forelaa i Landstinget. Paa Forslag af den ærede Ordfører for Venstre (Jensen-Sønderup) er nu imidlertid dette Lovforslag om Menighedsraadene, der nylig var til Behandling i dette høje Ting, blevet henvist til det Udvalg, der beskæftiger sig med det Lovforslag, vi i Dag behandler, og det er jo muligt, at der da vil ske en Ændring i Menighedsraadsloven i den af os ønskede Retning.

Det konservative Mindretal fremhæver, at paa Grund af de kirkelige Embeders

hele Særstilling er det formelt uheldigt, at Lovforslagets Tekst ikke udtrykkelig tilkendegiver, at det ogsaa omfatter Stillinger indenfor Kirken. Det er imidlertid langt fra altid, man direkte nævner Kirken i Love, der ogsaa angaar dens Forhold. F. Eks. har man givet Love om Dyrtidstillæg, hvor man nævner Statstjenestemænd, pensionerede Arbejdere og Lærere, men hvor man ingenlunde udtrykkelig har fremhævet de gejstlige Tjenestemænd og jeg har aldrig hørt, at man fra disses Side har undladt at tage imod Dyrtidstillægene, fordi de gejstlige Tjenestemænd ikke har været nævnte. Denne Klage fra det konservative Mindretal synes derfor at være ganske ugrundet. Det konservative Mindretal anker dernæst over, at Kirkeministeren ikke har oppebiet Autoriteternes Udtalelser, før Lovforslag blev fremsat. Men dette har Ministeren jo paa ingen Maade forpligtet sig til, hvilket tydeligt fremgaar af hans Forespørgsel til Biskopperne og det teologiske Fakultet. Det samme Mindretal fremhæver, at det er paa Udvalgets Foranledning, at de forskellige Erklæringer er skaffede til Veje i Udvalget, men dette er jo i og for sig en ganske overflødig Bemærkning, thi hvis Udvalget ikke havde ønsket disse Erklæringer, var de heller ikke kommet til at foreligge for Udvalget. Det, at den højtærede Kirkeminister allerede før Udvalgets Nedsættelse havde varskoet de paagældende Autoriteter om, at dette Lovforslag vilde fremkomme i den nærmeste Fremtid, maatte dog bevirke, at de var forberedte paa at give et Svar; alligevel har det saa vist taget Tid nok at faa disse Svar, skønt man kunde have ventet, at de paagældende maatte kunne have givet Svaret paa staaende Fod, da det dog ikke kan være første Gang, at disse Autoriteter har tænkt over dette Spørgsmaal. Hver af dem maatte sikkert forlængst kunne have taget Stilling til denne Sag, om ikke før saa i sidste Efteraar, da Sagen blev rejst her paa Rigsdagen, og da den højtærede Kirkeminister udtrykkelig stillede sig velvillig overfor den.

Man mener dernæst fra konservativ Side at kunne parallelisere de militære Stillinger med de kirkelige Stillinger i denne Forbindelse, men dertil skal jeg sige, at denne Sammenligning halter ganske; der foreligger nemlig intet Ønske fra Kvindernes Side om at faa disse militære Stillinger, hvorimod det gennem mange Aar har været et Krav, at der skulde gives Kvinder Adgang til Præsteembeder. Hertil kommer, at Adgangen til militære Embeder fordrer en militær Uddannelse, som fra ingen Side ønskes aabnet for Kvinder.

De Betæneligheder, man fra konservativ Side rejser dels ved Tanken om en Forandring af Ordinationsritualet og dels ved Tanken om Stemninger indenfor Kirken, kan Flertallet ikke dele. De formelle Endringer, der man foregaa i

Ritualet, kan med største Lethed indføres rent administrativt; det er jo saa uhyre faa Forandringer, der behøves. Jeg kunde fristes til at sige, at i Virkeligheden kunde Ordinationsritualet bruges ganske uforandret,, og hele den Tale om Vanskeligheder ved Ritualet, som ogsaa Venstre er inde paa i sin Betænkning, er derfor af meget ringe Betydning. For øvrigt foreligger der, saa vidt jeg ved, Forslag om et nyt Ritual, og dette kunde med største Lethed formes saaledes, at man tog Hensyn til Muligheden for Ansættelse af kvindelige Præster. De Udtalelser, der foreligger fra kirkelig Side og navnlig fra Bispernes Side med Hensyn til Stemningen indenfor Kirken, er saa indbyrdes modstridende, at man absolut ikke kan bygge noget derpaa. Flertallet kan da ikke slutte sig til de konservative Medlemmers Ændringsforslag om at udelukke Kvinder fra at blive Præster.

Et andet Mindretal, der omfatter Venstres Udvalgsmedlemmer, har ogsaa fremsat nogle Bemærkninger i Betænkningen. Det var med største Glæde, at jeg ved første Behandling hørte den ærede Ordfører for Venstre (Jensen-Sønderup) udtale ikke blot sin, men hele sit Partis Tilslutning til Lovforslaget. Der var ikke noget Forbehold i nogen Retning. Ordføreren ønskede end ikke Udvalgsbehandling, saa klar og lige til var hele Sagen. Han var baade forbavset og bedrøvet over, at man endnu en Gang fra konservativ Side ønskede, at det skulde tages op til Debat, om der dog ikke skulde findes et Omraade enten for Priesters eller andre Stillingers Vedkommende, hvor det aldeles ikke kunde gaa an at give Kvinder samme Adgang som Mænd. Men naar man nu læser den Særbetænkning, hvori den ærede Ordfører for Venstre deltager, udbryder man med Bekymring: „Ak, hvor forandret!“ Den ærede Ordfører er nu fuld af Betæneligheder, som han ikke havde ved første Behandling. Mindretallet udtaler „sin Beklagelse af, at Spørgsmaalet om Kvinders Adgang til at faa Beskikkelse som Præster i Folkekirken gennem den skete Henvendelse desangaaende til Biskopperne og til det teologiske Fakultet er blevet rejst i Forbindelse med nærværende Lovforslag.“ Venstres Mindretal er altsaa her i afgjort Modstrid med det konservative Mindretal, som mener, at man ikke blot skulde give de paageldende Autoriteter Lejlighed til at fremkomme med en Udtalelse, men at man skulde gøre dette Spørgsmaals Løsning afhængig af den. Derefter hengiver Mindretallet sig til en Række Betragtninger, der forekommer mig ganske uklare, men af hvilke det dog synes at fremgaa, at man mener, at Kvinder kun kan blive Præster, hvis de indstilles af et Menighedsraad, men ikke kan komme til at beklæde Embeder, hvor en saadan Indstilling mangler. Endelig slutter Mindretallet med at erklære, at det „har ikke anset det for rigtigt ved en

udtrykkelig Lovbestemmelse at *forbyde*“, at Kvinder kan blive Præster. Den Hjertevarme, hvormed Kvinderne ved første Behandling blev budt velkommen af Venstres Ordfører, er rigtignok blevet kendelig afsvalet siden da.

Jeg skal i øvrigt ikke her komme nærmere ind paa Mindretallenes Bemærkninger, førend de selv har begrundet dem, men kun bemærke, at alle disse mange Betænkeligheder deles ikke fra radikal og socialdemokratisk Side. Og jeg skal til Slutning paa Flertallets Vegne — og her er jeg saa heldig at kunne tale baade pas Venstres, paa Socialdemokratiets og paa de Radikales Vegne — anbefale at stemme imod det konservative Partis Ændringsforslag.

Kilde

www.folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Kvindebevægelsen, Politisk tale, Radikale Venstre

Relateret

Elna Munchs tale om kvindelige præster II
24. april 1919

Elna Munchs tale om kvindelige præster III
24. april 1919

Elna Munchs tale om kvindelige præster IV
28. maj 1919

Elna Munchs tale om kvindelige præster V
28. maj 1919

Elna Munchs tale om kvindelige præster VI
30. september 1919

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/elna-munchs-tale-om-kvindelige-praester>